

DOSSIER DE L'ESPECTACLE

SER-HO O NO

PER ACABAR AMB LA QÜESTIÓ JUEVA
de JEAN-CLAUDE GRUMBERG

Dramatúrgia i direcció: Josep Maria Flotats

Amb: Josep Maria Flotats i Arnau Puig

---

www.bitoproduccions.com

Dos veïns es troben sovint al replà de l'escala. Què pot arribar a passar quan l'un descobreix per internet que l'altre és jueu? Una comèdia signada per un dels autors tràgics francesos més còmics de la seva generació, dirigida i interpretada per Josep Maria Flotats.

FITXA ARTÍSTICA

Autor: Jean-Claude Grumberg

Traducció del francès: Salvador Oliva

Dramatúrgia i direcció: Josep Maria Flotats

Repartiment: Josep Maria Flotats
Arnau Puig

Escenografia i vestuari: Alejandro Andújar

Il·luminació: Albert Faura (a.a.i.)

Interpretació musical: Dani Espasa

Ajudant de direcció: Pep Planas

Construcció d'escenografia: Neo Escenografia SL/ disseny de l'abril Goretti

Perruqueria: Toni Santos

Coproducció: Teatre Lliure i Taller 75

Durada: 1h 20'. Sense pausa.

SINOPSI

Nou impromptus truculents i hilarants entre dos veïns que es creuen al replà de l'escala de casa seva. Per a un dels dos, cada trobada és l'oportunitat per preguntar a l'altre pels seus orígens

jueus. O com acabar amb l'obstinació de les idees rebudes sobre la qüestió. Una peça que serveix per torçar el coll als prejudicis contra els jueus.

EL DIRECTOR DIU...

Em fa molt feliç de poder oferir al públic de casa la possibilitat de descobrir Jean-Claude Grumberg, gran autor de teatre, conegut i reconegut –una trentena d'obres (cinc premis Molière, un premi César), totes estrenades amb èxit a França i arreu– però mai encara representat a l'Estat espanyol. A l'agost del 2013, Jean-Claude Grumberg, en un dinar a Saint Germain, em va oferir el text de *Ser-ho o no* acabat de sortir d'impremta, no arribat encara a les llibreries. A final de la tarda del mateix dia, li vaig dir entusiasmat que volia muntar l'obra i que això seria a l'octubre del 2014. Per raons que no vénen al cas, no va poder ser. Ara sí que ho és.

Ser-ho o no és una obra construïda a partir d'un pretext que consta d'unes converses entre dos veïns d'una mateixa escala, d'horitzons, coneixements i creences antagònics. I en el curs d'aquestes converses, hi palpita d'una manera subjacent el tema de la identitat, com el verb del títol ja indica: la identitat col·lectiva i sobretot la personal. Tema recurrent en tota l'obra de Jean-Claude Grumberg, que –ancorada en la immediata actualitat– evoca sempre la memòria històrica per discernir la violència o l'absurd del present. Teatre polític en clau de comèdia. Tal com veiem en la tendència de la dramaturgia actual: tornar a escriure obres no ja sobre la política, sinó directament sobre els polítics amb noms i cognoms, com tan encertadament remarca Justo Barranco en un article de La Van-

---

JEAN-CLAUDE GRUMBERG, PER MITJÀ D'UN DIÀLEG INCISIU ENTRE ELS DOS PERSONATGES I A TRAVÉS D'UN HUMOR IRRESISTIBLE I INTEL·LIGENTÍSSIM, ENS PORTA A INTERROGAR-NOS SOBRE LA CONDICIÓN HUMANA

---

guardia del passat 27 de febrer.

En l'obra de Jean-Claude Grumberg, de la mateixa manera que la pintura figurativa actual ha après molt de la pintura abstracta, *Ser-ho o no* és una obra que ha après molt del teatre de l'absurd i l'ha superat després d'haver-se enriquit de la seva experiència. Jean-Claude Grumberg, per mitjà d'un diàleg incisiu entre els dos personatges i a través d'un humor irresistible i intel·ligentíssim, ens porta a interrogar-nos sobre els temes més importants de la condició humana: el compromís ètic, social i moral amb un mateix, amb propis i estranys, amb la llengua, la cultura, la història. D'on som? Qui som? Què som?

Josep Maria Flotats

EL TRADUCTOR DIU...

Aquesta comèdia de Grumberg, redactada en plena maduresa, està enfocada en un tema recurrent a la seva obra: “la qüestió jueva”, com diu el subtítol; però com a tema general podríem dir que tracta, d’una banda, de la necessitat que tenim els humans de formar part d’un grup, de voler pertànyer a alguna comunitat, una fe religiosa, una pàtria, una organització, una ideologia, etc.; i de l’altra banda, de la manera de salvar-se dels perills del grup on l’atzar ens ha fet néixer o del que hem triat de pertànyer.

És una obra en la qual Grumberg sembla advertir-nos –molt indirectament, és clar, perquè estem davant d’una obra d’art i no d’un assaig social– del que representa el fet d’abraçar una fe o una identitat qualsevol d’una manera cega, sense la intervenció de la raó, de l’objectivació i jo diria que també de l’escepticisme, almenys d’aquell escepticisme nascut de la consciència de fins a quins límits pot arribar la follia humana. Grumberg ens porta cap a aquest tipus de reflexió amb una ironia intel·ligent que aprofita les consecucions del teatre de l’absurd i el transcendeix a base d’atorgar un ple sentit a cada frase i cada escena. És, doncs, bàsicament per la forma que *Ser-ho o no* és una obra innovadora que, a més a més, ens diverteix i ens ensenya, que és el que l’art, des de temps immemorials, ens ofereix quan arriba a les qualitats més altes.

SER-HO O NO ÉS UNA OBRA INNOVADORA QUE, A MÉS A MÉS, ENS DIVERTEIX I ENS ENSENYA, QUE ÉS EL QUE L’ART, DES DE TEMPS IMMEMORIALS ENS OFEREIX QUAN ARRIBA A LES QUALITATS MÉS ALTES

EL TEXT

L'être ou pas va ser escrita l'any 2013 i va ser publicada el mateix any per Éditions Actes Sud, sota el títol original *Pour en finir avec la question juive*.

Arran d'un augment dels actes antisemites esdevinguts a França a la primavera del 2015, i coincidint amb unes primeres funcions del muntatge al Théâtre Antoine de París, l'autor mateix va decidir canviar-ne el títol per evitar malentesos.

L'espectacle, dirigit per Charles Tordjman i amb Pierre Arditi i Daniel Russo al repartiment, es va representar ocasionalment en dies alterns durant el març del 2015, i finalment s'estrenarà en temporada el pròxim 3 de novembre.

La traducció de la versió teatral de Salvador Oliiva del text serà publicada en breu per Pagès Editors. Més endavant està prevista una edició amb traducció castellana obra de Mauro Armijo amb l'Editorial Milenio.

LA CRÍTICA HA DIT

“...una reflexió plena de ironia y mala leche, pero también amasada con mucha sabiduría y humanidad. Una mirada cómplice sobre la tribu (bien, las 12 tribus) hecha desde dentro con una perspicacia y un sentido del humor que superan largamente los de un Woody Allen.”

Jacinto Anton, El País

“Josep Maria Flotats ha dado en la diana al enfrentarse al mordaz y divertido montaje de esta comedia política en torno a la identidad judía.”

César López Rossell, El Periódico

LA PREMSA HA DIT

“Un teatre de sanitat pública. Mordaç, divertida i profunda, interrogant-se sobre la identitat jueva i l'antisemitisme, Ser-ho o no, de Jean-Claude Grumberg, s'adreça a tothom, en un to alhora seriós i divertit, tendre i commovedor.”

Didier Méreuze (La Croix)

“Un diàleg extremadament divertit sobre el judaisme. En aquesta peça tan mordaç, Jean-Claude Grumberg aborda amb molt d'humor qüestions molt serioses. Un humor sense tabús.”

Anne Chépeau (France Info)

“Una peça tan hilarant com pertorbadora a l'entorn de la identitat jueva. (...) Una hora i deu de rialles ininterrompudes sobre un tema que podria ser escabrós.”

Sylvie Metzeldard (Marie France)

“L'espectador es deixa emportar per un ping-pong verbal, sovint molt divertit i contundent. (...) Tot i que s'hi aborden temes seriosos –de l'antisemitisme als camps de concentració, passant pel conflicte palestí– Ser-ho o no és en primer lloc una comèdia reivindicativa, nascuda d'una història real.”

Cristophe Levent (Le Parisien)